

Република Србија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Ниш, Добричка 2, тел. 018/523-414, факс 018/523-412

E-mail: kontakt@zzsknis.rs

Број: 415/2-02

Датум: 6. 4. 2022. године

Завод за заштиту споменика културе Ниш, на основу члана 75 став 1 тачка 2) и члана 107 Закона о културним добрима („Службени гласник РС“, број 71/94, 52/2011 – др. закон, 99/2011 – др. закон, 6/2020 – др. закон и 35/2021 – др. закон) и члана 476 Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/2009, 81/2009 – испр., 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 – одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. закон, 9/2020 и 52/2021) поступајући по захтеву Општинске управе општине Дољевац, Одељења за урбанизам и инспекцијске послове, издаје

**УСЛОВЕ ЧУВАЊА, ОДРЖАВАЊА, КОРИШЋЕЊА И УТВРЂЕНЕ МЕРЕ
ЗАШТИТЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ
ЗАШТИТУ**

*од значаја за израду Измена и Допуна Плана детаљне регулације комплекса око
цркве Св. Јована на брду „Комњига“ у К.О. Орљане, општина Дољевац*

I НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

Простор обухваћен Изменом и допуном плана детаљне регулације комплекса око цркве Св. Јована на брду „Комњига“ у К.О. Орљане обухвата простор:

споменика културе Црква у селу Орљане, општина Дољевац.

Споменик културе Црква у селу Орљане, општина Дољевац, утврђен је за непокретно културно добро на основу решења о заштити Републичког завода за заштиту споменика културе СР Србије Бр. 543/ 47 од 17. новембра 1947. године.

У Регистар н.к.д. уписан је под редним бројем СК2, док је у Централни регистар н.к.д. уписан под редним бројем СК206.

**II УСЛОВИ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ДОБАРА
КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ И ЕВИДЕНТИРАНИХ
КУЛТУРНИХ ДОБАРА**

Када је у питању заштита непокретних културних добара, културна добра под претходном заштитом и евидентирана културна добра, **Изменом и допуном плана предвидети израду Студије заштите непокретног културног наслеђа** којом би биле обухваћене следеће активности:

- истраживање података, прикупљање документације и валоризација споменичких, културних и историјских вредности непокретних културних добара,
- дефинисањем граница заштите и заштићене околине,
- утврђивање посебних услова заштите за сваки појединачни локалитет са дефинисањем граница заштите и заштићене околине.

До израде посебних услова важе даљи општи услови заштите за евидентирана добра, у периоду примене Плана:

1. Планским мерама не сме бити угрожен интегритет, нити споменичка својства културних добара, односно добара која уживају претходну заштиту,

2. Није дозвољено уништење или оштећење културног наслеђа,
3. Планским мерама треба створити оптималне услове за чување и трајну заштиту и презентацију добра под заштитом,
4. На простору који се третира изменом и допуном плана **неопходно је спровођење претходних заштитних археолошких истраживања ради прикупљања података за прописивање посебних услова заштите,**
5. Претходна заштитна археолошка истраживања обављају се пре израде идејног решења изградње,
6. Археолошка истраживања и ископавања спроводе се у складу са Законом и правилницима који регулишу област археологије и заштите културног наслеђа у Републици Србији;
7. Археолошка ископавања и истраживања могу да спроводе само установе заштите и науке чији је оснивач Република Србија, Аутономна Покрајина или јединица локалне самоуправе;
8. Руководилац археолошких истраживања и ископавања може да буде само археолог који има положен стручни испит из области заштите културних добара или научно звање из области археологије;
9. На простору који се третира изменом и допуном плана није дозвољено извођење било каквих радова, који могу променити њихов садржај, природу или изглед, без претходно прибављених услова и сагласности надлежног завода за заштиту споменика културе,
10. Непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту могу се користити у својој изворној, или одговарајућој намени, на начин који неће ни у чему угрозити њихова основна споменичка својства,
11. Непокретна културна добра и добра под претходном заштитом не смеју се користити у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем, или на начин који може довести до њиховог оштећења.
12. Власник, корисник, или други субјект који по било ком основу располаже непокретним културним добром, или добром под претходном заштитом дужан је да га чува и одржава са пажњом тако да не дође до оштећења или уништења његових споменичких својстава. Није дозвољено да се руши, раскопава, преправља, презиђује, прерађује, или да се изводе било какви други радови који могу променити изглед и вредност културног добра без претходно прибављених посебних услова и сагласности надлежног Завода,
13. Завод за заштиту споменика културе посебним правним актом утврђује конкретне услове чувања, коришћења и одржавања, као и услове за предузимање конкретних мера заштите за свако поједино непокретно културно добро или добро под претходном заштитом. **АКТ О МЕРАМА ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ,** који прописује надлежни завод за заштиту споменика културе, прибавља се пре израде идејног решења изградње,
14. Пројектна документација доставља се, након израде у складу са условима надлежном заводу за заштиту споменика културе на сагласност,
15. Планом детаљне регулације треба планирати интервенције у простору које неће угрозити заштићена непокретна културна добра и добра под претходном заштитом, већ допринети њиховој трајној заштити и пуној афирмацији њихових споменичких вредности,
16. Све интервенције предвиђене Планом, које се на било који начин односе на заштићена непокретна културна добра и добра под претходном заштитом, могу се

предузимати само под посебним конкретним условима које утврђује надлежни Завод за заштиту споменика културе.

III МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ И ЕВИДЕНТИРАНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Планом треба утврдити и мере заштите непокретних културних добара, односно добара под претходном заштитом и евидентираних културних добара, које ће се примењивати и реализовати као део активности на спровођењу Плана.

1. Предвидети Законом регулисане обавезе:
  - Уколико се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
  - Инвеститор објекта дужан је да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикување и излагање добра које ужива претходну заштиту које се открије приликом изградње инвестиционог објекта - до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите;
  - Ако постоји непосредна опасност оштећења археолошког налазишта или предмета надлежни завод има обавезу да обустави радове;
  - Инвеститор објекта дужан је да обезбеди средства за истраживање, заштиту чување и публикување и излагање добра које се открије приликом изградње инвестиционог објекта-до предаје добра на чување овлашћеној установи;
2. Планом предвидети обавезу сталног археолошког праћења земљаних радова током изградње од стране археолошке екипе надлежне установе заштите;
3. Предвидети обавезу сопственика, корисника и других субјеката који располажу непокретним културним добрима, да сваком заштићеном објекту посвећују пуну пажњу прибављајући и спроводећи посебене услове и мере заштите од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, при ма каквим интервенцијама у складу са Законом,
4. Обезбедити предуслове за корекцију свих негативних појава у односу према непокретним културним добрима и добрима која уживају претходну заштиту. То се пре свега односи на елиминисање планираних и реализованих интервенција у простору, које директно или индиректно угрожавају споменичке вредности, али и на све реализоване или планиране неадекватне и непожељне интервенције на појединим заштићеним објектима,
5. Инсистирати на успостављању хармоничног просторног склада у амбијентима са споменичким вредностима, пројектовањем у контексту, ослањањем на споменичке вредности наслеђа у окружењу и другим методама које доприносе остваривању виших домета и унапређењу градитељског стваралаштва у обухваћеном простору.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ И СПРОВОЂЕЊЕ УСЛОВА И МЕР ЗАШТИТЕ

1. Услове и мере заштите треба оперативно користити и применити у процесу обраде плана, а нарочито при решавању саобраћаја, изградње, намене површина и т.сл.

2. Акт о условима и мерама заштите, поред непосредне примене у обради плана, обавезно чини и саставни део документационе основе плана.

V МИШЉЕЊЕ ЗАВОДА НА НАЦРТ ПЛАНА

Нацрт плана доставља се Заводу за заштиту споменика културе Ниш на мишљење. Достављено мишљење Завода се обавезно прилаже приликом разматрања и доношења плана.

VI ОБАВЕЗА УГРАЂИВАЊА И ПРИМЕНЕ УСЛОВА И МЕРА ЗАШТИТЕ

У случају да План не садржи Акт о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара, добара која уживају претходну заштиту и евидентираних културних добара за израду **Измена и Допуна Плана детаљне регулације комплекса око цркве Св. Јована на брду „Комњига“ у К.О. Орљане**, Завод за заштиту споменика културе Ниш у складу са обавезом из Закона о културним добрима, а у циљу отклањања пропуста који могу угрозити заштиту културних добара, о томе обавештава Министарство надлежно за послове културе. За достављање Акта о условима и мерама заштите, надлежној установи заштите припада накнада за додатне трошкове на терет органа надлежног за припремање просторног, односно урбанистичког плана члан 107 став 3 Закона о културним добрима („Службени гласник РС“, број 71/94, 52/2011 – др. закон, 99/2011 – др. закон, 6/2020 – др. закон и 35/2021 – др. закон).

Обрадио:

мр Александар Алексић, археолог

Доставити:

- Подносиоцу захтева,
- Документацији Завода